

Til den det angår

Dato: 19.05.2022
Deres ref.:
Vår ref.: 2022/10854 FINNRB

Unntatt offentlighet: offl § 13 jf fvl § 13

Vedtak Klagesak nr. 4714 - 4771/2022 - Klage over vedtak om annullering av eksamen

Klage over vedtak om annullering av eksamen i emnet JUS1220/JUR5220 har nå vært behandlet av Den sentrale klagenemnd ved Universitetet i Oslo, og til orientering sendes vedlagt kopi av klagenemndas protokoll som viser at klagen er tatt til følge.

Gjenpart av dette brev sendes Det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo.

Det gjøres forøvrig oppmerksom på at nemndas avgjørelse er endelig.

Med hilsen

Hanna Ekeli
studiedirektør
e.f.

Finn Ragnar Berger
seniorkonsulent

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Finn Ragnar Berger
f.r.berger@admin.uio.no

DEN SENTRALE KLAGENEMND VED UNIVERSITETET I OSLO

Klagesak nr.:	4714-4771/2022
Klagere:	57 kandidater
Klagen gjelder:	Klage over vedtak om annullering av eksamen i emnet JUR1220/JUS5220
Klagen avgjort i møte:	16. mai 2022
Tilstede:	Tingrettsdommer Lise Bogen Behrens, leder Professor Ingjerd Hoëm Student Christine Kaalsaa Student Thomas Huh Tangen

VEDTAK:

Den 26. april 2022 ble det avholdt eksamen i emnet JUR1220/JUS5220 Bygge- og entrepriserett. Eksamen ble avholdt som en 4-timers hjemmeeksamen. Eksamensoppgaven var den samme som ble gitt våren 2014.

Juridisk fakultet var klar over gjenbruk av eksamensoppgaven, men forutsatte at den opprinnelige sensorveiledningen ikke var tilgjengelig for kandidatene under eksamen. Fagansvarlig ønsket ikke å fjerne den opprinnelige sensorveiledningen fra fakultets nettside for tidlig, da han mente at dette ville tillate kandidatene i å spekulere at den aktuelle oppgaven ville bli gjenbrukt. Derfor ble den fjernet kort tid før eksamen startet. Flere studenter hadde imidlertid lastet ned sensorveiledningen og den var også tilgjengelig på nettet og mulig for kandidatene å finne gjennom et enkelt nettsøk. Etter avvikling av eksamen fikk fakultetet vite at den tidligere sensorveiledningen sirkulerte blant en del av kandidatene.

Fakultetet fant at dette innebar en formell feil ved eksamen som falt inn under bestemmelsen i universitets- og høyskoleloven § 5-2 fjerde ledd jf. annet ledd og at feilen kunne hatt betydning. Fakultetet traff i brev av 29. april 2022 vedtak om annullering av eksamen i. Fra brevet til kandidatene hitsettes:

[...]

Den 26. april 2022 ble det gjennomført eksamen i JUR1220/JUS5220 Bygge- og entrepriserett.

Faglærer benyttet en tidligere eksamensoppgave, og sensorveiledningen for denne ble følgelig fjernet fra fakultetets nettsider i forkant av eksamen. I etterkant av eksamensgjennomføringen har fakultetet imidlertid mottatt informasjon som indikerer at flere, men ikke alle, kandidater har hatt tilgang til sensorveiledningen under eksamen.

På bakgrunn av det overnevnte finner fakultetet at det foreligger en formell feil ved selve

eksamen etter universitets- og høyskolelovens (heretter «uhl.») § 5-2 (2). Formelle feil foreligger der det er «[...] begått feil som kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne [...]». Tilgjengeligheten av sensorveiledningen er å regne som en feil i dette tilfellet, og dette vil kunne påvirke sensuren av besvarelsen til øvrige kandidater som ikke har hatt tilgang til denne.

Som følge av dette, kan fakultetet beslutte at det skal arrangeres ny sensurering eller avholdes ny eksamen for samtlige kandidater etter uhl. § 5-2 (4). Da denne feilen ikke kan rettes ved ny sensur, vedtar dermed fakultetet at eksamen i JUR1220/5220 gjennomført 26. april 2022 skal annulleres for alle kandidater og at ny eksamen skal arrangeres.

Det vil arrangeres ny hjemmeksamen den 23. mai med utlevering av oppgaven kl. 08.45 og innlevering kl. 13.30. Du vil bli meldt til denne automatisk. Regler om gyldig fravær og utsatt eksamen gjelder som normalt for denne eksamenen.

Fakultetet beklager situasjonen på det sterkeste, og vil gjennomgå egne rutiner for å påse at lignende situasjoner ikke gjentar seg i fremtiden.

Spørsmål rundt vedtaket, og praktiske konsekvenser rundt dette kan sendes til Alexander Schmidt Aarrestad ved eksamensseksjonen via a.s.aarrestad@jus.uio.no.

Det overnevnte utgjør et enkeltvedtak etter forvaltningslovens (heretter «fv1.») § 2 (1) bokstav b, og kan dermed påklages etter reglene i forvaltningslovens § 28-32. Klagefrist er 3 uker fra når dette vedtaket er mottatt jf. fv1. § 29 (1).

[...]

I alt 57 kandidater har påklaget vedtaket, dels ved en fellesklage, dels supplert av egne merknader og dels ved individuelle klager. Fra fellesklagen hitsettes:

[...]

Fakultetet begrunner sin annullering samt avholdelse av ny eksamen med henvisning til universitets- og høyskolelovens (uhl.) § 5-2 (2). Begrunnelsen er at det har blitt begått en feil som «kan ha hatt betydning» for kandidatens prestasjon eller bedømmelse av denne. Selve beslutningen om å annullere og å avholde en ny eksamen har fakultetet hjemlet i uhl. § 5-2 (4), hvor det fremgår at fakultetet på nærmere bestemte vilkår «kan» bestemme at det skal avholdes en ny eksamen.

II. Fakultetets tolkning av uhl. § 5-2 andre og fjerde ledd.

Vi er uenige i fakultetets tolkning av både uhl. § 5-2 (2) og (4).

Vi vil først argumentere for at det ikke foreligger «formelle feil» og videre for at tilgjengeligheten av sensorveiledning ikke har hatt slik «betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelsen av denne».

For det første mener vi at vedtaket etterlater tvil om at fakultetet har tolket innholdet «formelle feil» riktig. Slik fakultetet har formulert seg i vedtaket synes det som at det har tolket uhl. § 5-2 (2) og (4) slik at formelle feil foreligger der noe har påvirket kandidatens prestasjon. Slik vi leser lovgrunnlaget må det både foreligge formelle feil «og» det må være rimelig å anta at denne har påvirket kandidatens prestasjon. Vi mener derfor at det ikke er tilstrekkelig å vise til kandidatens prestasjon for å konstatere at det foreligger formelle feil.

Uavhengig av dette, mener vi at det ikke foreligger «formelle feil». Da fakultetet bestemte seg for å gi en gammel eksamensoppgave, slettet de også sensorveiledningen fra emnets semesterside. Vi stiller imidlertid spørsmålsteget ved om den mislykkede slettingen, slik at sensorveiledningen fortsatt kunne oppdrives, er en feil som har formell karakter. Vi mener at den mislykkete slettingen av sensorveiledningen er en rent faktisk feil, og ikke en formell feil.

Uansett mener vi at vilkåret om at det må være rimelig å anta at den formelle feilen kan ha «hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelsen av denne», ikke er oppfylt. Det kan virke som fakultetet kun har lagt til grunn «at» det forelå en sensorveiledning, men ikke tatt i betraktning om den faktisk har hatt betydning for den enkelte student.

I den aktuelle sensorveiledningen skriver Herman Bruserud følgende:

I det følgende vil jeg kun angi noen hovedpunkter som oppgaven naturlig peker i retning av. Jeg pretenderer verken å være fullstendig eller å angi noen mal for en god besvarelse. For øvrig viser jeg til det som fremkommer av pensumlitteraturen.

Som Bruserud her skriver pretenderer han verken å være «fullstendig» eller å «angi noen mal for en god besvarelse». Han skriver også at de punktene han angir i veiledningen er punkter som oppgaven «naturlig peker i retning av». Dette taler for at veiledningen var lite utfyllende og ikke gav noe særlig større bidrag ved siden av pensumlitteraturen. Det kan synes som fakultetet har satt et likhetstegn mellom å ha hatt sensorveiledningen og ha gjort det bra på eksamen. Det er også rimelig å anta at studenter kan ha levert en god oppgave dersom de ikke hadde den. Som Bruserud skriver i den aktuelle veiledningen er dette ikke ment som en mal for en god besvarelse. På bakgrunn av det som er nevnt over mener vi at sensorveiledningen ikke nødvendigvis har hatt «betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelsen av denne».

III. Fakultets valg om å annullere eksamen

For det tilfellet at det er begått formelle feil og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne, «kan» fakultetet bestemme at det skal avholdes en ny eksamen, jf. uhl. § 5-2 (4). Vi mener det er rimelig å tolke denne bestemmelsen slik at fakultetet kan velge om det skal avholdes ny eksamen eller ikke.

Denne tolkningen støttes i en avgjørelse fra sivilombudsmannen (SOM-2012-1824) hvor en liknende situasjon fant sted. I saken fikk kandidatene en eksamensoppgave som var gitt året før, og enkelte hadde medbragt løsningsforslaget. Her måtte studentene i første omgang avlegge ny eksamen grunnet annulleringen. Til slutt besluttet imidlertid NTNUs klagenemd å oppheve vedtaket om annullering av eksamen. Resultatet for studentene som i mellomtiden hadde avlagt eksamen, var at de fikk beholde beste karakter fra de to eksamenene de måtte avlegge. Det er altså ikke gitt at den eneste løsningen er at det skal avholdes en ny eksamen i bygge- og entrepriserett. Fakultetet kan velge.

Et annet eksempel er fra 2018 da 28 studenter fra juridisk fakultet i Oslo ble rammet av formelle feil ved avholdelse av JUS2111. Dette skyldtes at Lovdata forsvant og Inespera frøs. Studentene fikk utvidet tid, men det var klart i ettertid at dette ikke var tilstrekkelig fordi problemet aldri ble løst i løpet av eksamenstiden. Etter samtale mellom daværende dekan og faglærer og de som var rammet, ble løsningen at 1) studentene fikk karakter på eksamen som var tatt, og 2) en mulighet til å ta eksamen på nytt (uten at det gikk på gjentaksvoten). Også dette eksempelet viser at fakultet kan velge en alternativ løsning.

Fakultet har et diskresjonært skjønn og kan dermed velge at det skal avholdes en ny eksamen. Dette innebærer likevel ikke at fakultets diskresjonære skjønn er uten grenser. Etter alminnelig norsk forvaltningsrett kan et forvaltningsvedtak kjennes ugyldig «blant annet dersom det lider av en kompetansemangel, er truffet på grunnlag av uriktig faktum, er beheftet med saksbehandlingsfeil, ikke bygger på forsvarlig skjønn, er influert av usaklige hensyn, medfører usaklig forskjellsbehandling eller etter sitt innhold er åpenbart urimelig», jf. Rt. 2011 s. 304 avsnitt 55.

For første kan det stilles spørsmål ved om fakultets avgjørelse om å annullere eksamen er

«åpenbart urimelig». Som det fremgår av Rt. 2008 s. 560 avsnitt 48, vil det i denne vurderingen inngå «forholdsmessighetsbetraktninger». Spørsmålet her er særlig om det er nødvendig av fakultetet å annullere eksamen og om annulleringen alt i alt må anses som for tyngende (Eckhoff og Smith, Forvaltningsrett, 11. utg., s. 407).

Vi mener at det ikke kan være forholdsmessig å annullere eksamen i en situasjon som denne. Særlig fordi det finnes flere løsninger som er mindre inngripende. For det første viser vi til innholdet i selve sensorveiledningen, som er nevnt ovenfor. Videre vil denne annulleringen påføre en rekke negative konsekvenser for mange studenter, og den ville dermed måtte anses som for tyngende.

Det kan også stilles spørsmål ved om avgjørelsen om å annullere eksamen kan sies å bygge på et «forsvarlig skjønn». Avgjørelsen bærer preg av å være en ansvarsfraskrivelse, hvor konsekvensen av fakultetets «feil» kun legges på studentene.

Videre stiller vi spørsmål ved om fakultetet har truffet vedtaket på grunnlag av «uriktig faktum». Fakultetet viser til at «flere, men ikke alle, kandidater har hatt tilgang til sensorveiledningen under eksamen». Vi er enige i at ikke alle studentene rent faktisk fant sensorveiledningen under eksamen, men vi viser til at den objektivt sett var tilgjengelig, da den kunne finnes ved et enkelt googlesøk. Søker man på «redegjør for dagmulkt», er sensorveiledningen det første treffet man får. Det kan dermed innebære en feil å legge til grunn for vedtaket at ikke alle har «hatt tilgang» til sensorveiledningen.

IV. Øvrige bemerkninger

Til slutt er det verdt å belyse omstendighetene rundt eksamenssituasjonen. Når fakultetet velger å gi en gammel eksamensoppgave i en hjemmeeksamenssituasjon synes det noe naivt å tro at en slik sensorveiledning ikke skal kunne oppdrives selv om den er slettet fra semestersiden. I tillegg til et enkelt googlesøk, kan studentene ha lastet ned alle sensorveiledninger før eksamen. Fakultetet har i etterkant av vedtaket selv uttalt at det er vanlig å gi tidligere eksamensoppgaver. Fakultetets praksis om å gi eldre eksamensoppgaver gir studentene et særlig incentiv til å laste ned sensorveiledningene. Videre kan studentene ha løst oppgaven i forkant av eksamen som trening og studentene kan ha lest veiledningen dagen før eksamen slik at den var friskt i minne. Poenget med denne fremstillingen er å vise at sensorveiledningen kunne være tilgjengelig andre steder enn på nettet, og at dette er en helt påregnelig følge som fakultetet burde tatt i betraktning da de valgte å gi en gammel oppgave i en hjemmeeksamenssituasjon.

Uavhengig av det som hittil er skrevet synes vi at det er urimelig at studentene skal bære byrden for det som utelukkende er fakultetets feil i saken. Fakultetet har tatt en bevisst risiko ved å gi en gammel eksamensoppgave i en hjemmeeksamenssituasjon hvor alle hjelpemidler er tilgjengelig. Det er dermed fakultetet som må bære ansvaret for å ha tatt denne risikoen.

V. Konsekvenser for studentene

En ny eksamen vil endelig kunne få stor betydning for den enkelte student. Noen er i full jobb på tidspunktet for ny eksamen, noen har andre eksamener som denne vil påvirke prestasjonen av, noen reiser på ferie den aktuelle dagen og andre har signert arbeidskontrakt med forbehold om vitnemål 1. juni.

VI. Forslag til løsning på problemet

Vi mener at den prinsipale løsningen bør være at sensuren av eksamen går som normalt, og at de studentene som ikke er fornøyd med situasjonen får mulighet til å ta eksamen på nytt. Dette er også en løsning som ligner på det både fakultetet og NTNUs klagenemd tidligere har ansett som rimelig, jf. JUS211-situasjonen (2018) og SOM-2012-1824. Denne løsningen vil gjøre at alle får karakter, men at ikke alle blir tvunget til å ta eksamen på nytt.

Subsidiært mener vi at løsningen bør være bestått/ikke-bestått, med en valgfri mulighet til å

ta eksamen på nytt. Denne løsningen er imidlertid ikke optimal, da de fleste studentene antageligvis vil føle seg tvunget til å ta eksamen på nytt. Som eksempel er det flere av studentene som tidligere har fått bestått/ikke-bestått i faget, og som har tatt denne eksamen nettopp for å få karakter. I tillegg er det nok et gjennomgående ønske for de fleste studentene å få en karakter på vitnemålet.

[...]

Det juridiske fakultet har i brev av 9. mai 2022 oversendt saken den til Den sentrale klagenemnd, redegjort for saken og gitt følgende uttalelse til klagen:

[...]

Saksbeskrivelse:

Den 26. april 2022 ble det avholdt eksamen i emnet JUR1220/JUS5220 (BA- og MA-nivå) Bygge- og entrepriserett. Eksamen ble avholdt som 4-timers hjemmeeksamen.

Eksamensoppgaven som ble gitt er en tidligere eksamensoppgave som også ble benyttet våren 2014. Oppgaven (vedlegg 1), samt sensorveiledningen til denne (vedlegg 2), har etter dette vært tilgjengelig på fakultets nettsider.

Det var en forutsetning for eksamensgjennomføringen at sensorveiledningen ikke skulle være tilgjengelig for kandidatene under eksamen. Fagansvarlig ønsket imidlertid ikke å fjerne sensorveiledningen fra nettsiden for tidlig, da han mente at dette ville tillate kandidatene i å spekulere at den aktuelle oppgaven ville bli gjenbrukt. Derfor ble eksamensoppgaven fjernet fra fakultets nettside kort tid før eksamen startet. Flere studenter hadde imidlertid tidligere lastet ned sensorveiledningen, og denne var også tilgjengelig på nettet og mulig for kandidatene å finne gjennom et enkelt nettsøk. Fakultetet har i tillegg sett tråder på Jodel som viser at flere studenter aktivt har benyttet denne under utformingen av sin eksamensbesvarelse.¹

1 Jodel er en anonym chat/forum-applikasjon som lar brukere dele bilder og tekst.

Fakultetet oppdaget dette i etterkant av eksamen. Etter grundige vurderinger av situasjonen som hadde oppstått, konkluderte fakultetet med at ny eksamen måtte arrangeres for samtlige kandidater etter uhl. §§ 5-2 (4) jf. § 5-2 (2). Vedtaket ble sendt ut til eksamenskandidatene fredag 29. april, sammen med informasjon om ny eksamensdato (vedlegg 3).

Fakultetet har mottatt en større mengde klager på vårt vedtak om å annullere eksamen. Vi mottok også en rekke klager på valg av ny eksamensdato, som var satt til den 23. mai. 23 av de 128 kandidatene som gikk opp til eksamen var også meldt til eksamen på 3. studieår i JUS3213 Formuerett II, som har eksamen 24. mai. Det kom også noen øvrige innsigelser til ny eksamensdato. Fakultetet besluttet dermed i brev som var sendt ut til kandidatene 3. mai at det skulle arrangeres ytterligere en eksamen den 3. juni, der kandidatene selv kunne velge hvilken av datoene de ville benytte (vedlegg 4). Det ble også opplyst om mulighet til å gå opp til utsatt eksamen i emnet i august for kandidater som ikke har anledning til å møte til noen av de oppsatte datoene. Dato for denne eksamen blir 3. august, og denne datoen ble fastsatt nå for at de berørte studentene skal kjenne til alle alternativene nå.

Klagene oversendes Den sentrale klagenemnd for endelig avgjørelse.

Klagernes anførsler:

Fakultetet har mottatt mange individuelle klager, der en av disse er sendt på vegne av flere studenter (klage 20). Disse omtales i det følgende som klage 1-30 (se vedlegg 10-40).

Mange av klagenes er omfattende, og har til dels ulike synspunkt på ulike problemstillinger rundt vedtaket. Da nemnda uansett skal gjennomgå klagenes, og av hensyn til lengden på oversendelsesbrevet, har vi valgt å legge ved en mer detaljert fremstilling av klagenes anførsler med henvisning til de individuelle klagenes (se vedlegg 5).

Kort oppsummert anfører studentene følgende:

- Sensorveiledningen var til begrenset hjelp, da denne var av generell karakter.
- Den nye eksamensdatoen som ble satt (23. mai) er uheldig av flere årsaker, bla. at flere kandidater skal avlegge øvrige eksamener i samme periode.
- Flere klagere er uenig i fakultetets tolkning av uhl. § 5-2.
- En rekke klagere har innsigelser til fakultetets valg av botemiddel på feilen som oppsto.
- Klagerne har tatt opp andre problemstillinger knyttet til ny eksamen, og konsekvensene dette har for dem, deriblant utsatt vitnemål.

Det er også en del anførsler som kun er tatt opp i enkelte klager. Studentenes syn på samme problemstillinger varierer også på tvers av klagen. Det vises derfor til klagen i sin helhet for en mer inngående fremstilling av studentenes anførsler.

Fakultetets anførsler:

Fakultet har stor forståelse for reaksjonene til studentene, samt konsekvensene ny eksamen vil få for mange kandidater. Fakultetet har forsøkt å minske belastningen på studentene ved å tilby flere alternative eksamensdatoer for ny eksamen. Imidlertid tolker fakultetet lovgivningen dithen at vi ikke har noe annet alternativ enn å arrangere ny eksamen når det hefter en formell feil av denne karakter ved selve eksamensgjennomføringen.

Mange av de mottatte klagen knytter seg til valget av botemiddel. Fakultetet tolker det imidlertid slik at såfremt det foreligger en formell feil av den art som er lagt til grunn i det opprinnelige vedtaket, gis det ikke anledning til å velge en annen løsning enn ny eksamen jf. § 5-2. Vi vil likevel kommentere noen av innsigelsene som knytter seg til andre forhold enn fakultetets vurdering av hvorvidt det foreligger formelle feil, av hensyn til at saken opplyses i så stor grad som mulig.

Om bakgrunnen for feilen:

Tidligere eksamensoppgaver har tidligere blitt gjenbrukt, men da på skoleeksamen. Dette er i seg selv ikke heldig, men under skoleeksamen har ikke studentene hatt anledning til å medbringe hjelpemidler, så samme problemstilling har ikke vært aktuell. På en hjemmeeksamen som dette skulle det ikke vært gitt en eldre eksamensoppgave, og problemstillingen som har oppstått burde vært unngått. Fagansvarlig ønsket ikke at veiledningen skulle være tilgjengelig under eksamen, men ville heller ikke fjerne den for lang tid i forkant av selve eksamen. Resonnementet var at noen kandidater ville kunne gjette at denne eksamenen skulle gjenbrukes hvis sensorveiledningen plutselig forsvant underveis i semesteret. Dermed ble sensorveiledningen fjernet kort tid før eksamenen startet. Faglærer tok imidlertid ikke høyde for at denne veiledningen hadde blitt lastet ned av noen kandidater ved et tidligere tidspunkt, og var heller ikke klar over at den fortsatt ville være søkbar etter at den var fjernet fra emnesiden. Det ble altså dessverre begått en feil, som fakultetet tar selvkritikk for. Både faglærer og fakultetet beklager på det sterkeste at denne situasjonen har oppstått. Vi gjennomgår våre rutiner for å forsikre at dette ikke gjentar seg.

Vurderingen av om det foreligger formell feil etter uhl § 5-2 (2):

På bakgrunn av det overnevnte har fakultetet konkludert med at det foreligger en formell feil ved eksamensgjennomføringen etter uhl. § 5-2 (2). Det ble følgelig sendt ut vedtak om annullering og informasjon om ny eksamen til studentene den 29. april (vedlegg 3).

Feilen består i at det ble gitt en tidligere eksamensoppgave, og ettersom tidligere eksamensoppgaver og sensorveiledningene ligger tilgjengelig på nettet, ville kandidatene kunne ha sensorveiledningen tilgjengelig uavhengig av om den ble fjernet i forkant av eksamen eller ikke, både fordi denne kunne lastes ned i forkant av eksamen og fordi den var tilgjengelig ved nettsøk selv om den ble fjernet fra nettsiden.

Vi mener at dette utgjør en feil ved selve eksamensgjennomføringen.

Vurdering av feilens betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelse av denne:

Fagansvarlig for JUR1220/JUS5220 har skriftlig redegjort for at tilgang til sensorveiledningen etter en faglig vurdering utgjør en klar fordel for studentene som hadde tilgang til denne (se vedlegg 6). Studieårsansvarlig for 5. studieår, Katrine Broch Hauge, har også konkludert med det samme (se vedlegg 7), og studiedekan Marianne Jenum Hotvedt støtter denne vurderingen. Det må derfor legges til grunn at feilen har hatt klar betydning for prestasjonen for de studentene som har hatt tilgang til veiledningen.

Da vi ikke har kjennskap til hvem som faktisk hadde og ikke hadde tilgang til sensorveiledningen under eksamen, vil studenter som ikke har benyttet denne bli bedømt opp mot kandidater som har hatt en klar fordel. Dette vil mest sannsynlig påvirke sensuren av en rekke besvarelser. Vi mener derfor feilen har betydning for bedømmelsen av kandidatens prestasjon jf. ordlyden i § 5-2 (2).

Fakultetets adgang til å arrangere ny eksamen etter uhl § 5-2 (4):

Etter uhl. § 5-2 (4) har fakultetet anledning til å beslutte at det skal avholdes ny eksamen for samtlige studenter, da feilen ikke kan rettes ved ny sensur. I Ot.prp. nr. 85 (1993-94) s. 77, under en kommentar til § 5-2 (4), bemerker departementet følgende:

"I enkelte tilfeller er det imidlertid behov for å kunne gjennomføre ny sensur eller ny prøve også for kandidater som ikke ønsker det. Et eksempel på en slik situasjon kan være dersom eksamensoppgaver har blitt gjort kjent blant studentene før eksamen, og at dette har blitt oppdaget etter eksamensavviklingen. Det kan bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve også når klage ikke er fremsatt, dersom styret eller styrets klagenemnd selv finner det er begått formell feil av denne art"

Situasjonen som har oppstått faller dermed inn under formålet med denne bestemmelsen, da tilgang til sensorveiledningen under en hjemmeeksamen kan sees som en like stor, hvis ikke større, fordel som å kjenne oppgaven på forhånd ved en skoleeksamen.

Fakultetets plikt til å arrangere ny eksamen i det foreliggende tilfellet

Bestemmelsen i § 5-2 (4) har et «kan»-skjønn, som medfører at det er opp til institusjonen å beslutte om det skal arrangeres ny eksamen for samtlige studenter. Fakultetet er enig med klagerne i at uhl. § 5-2 (4) ikke isolert sett pålegger fakultetet å arrangere ny eksamen for alle kandidater i alle tilfeller det det foreligger formelle feil. Her er institusjonen gitt en et visst skjønn, da det å pålegge ny eksamensavlegging der det foreligger formelle feil som oppdages på bakgrunn av enkeltklager fort kunne resultert i urimelige utfall.

Fakultetet mener imidlertid at feilen i denne saken er av slik art at det i realiteten må arrangeres ny eksamen for alle kandidater når bestemmelsen leses opp mot uhl. §§ 5-2 (2) og 3-9 (1).

Uhl. § 3-9 (1) pålegger fakultetet en plikt til å sørge for at kandidatens kunnskaper og ferdigheter blir prøvet på en upartisk og faglig betryggende måte. Uhl. § 5-2 bøter på tilfeller der en feil rundt eksamensgjennomføringen eller sensur fører til at denne plikten ikke kan etterleves ved å pålegge at det enten gjennomføres ny sensur eller ny eksamen.

Som vi har redegjort for over, har både fagansvarlig og studieårsansvarlig konkludert med at kandidater som har hatt tilgang til sensorveiledningen under eksamen har hatt en klar fordel. Dersom det ikke skulle bli arrangert ny eksamen for samtlige kandidater, mener fakultetet at det fortsatt vil hefte formelle feil ved eksamen for den enkelte kandidat. Vi mener derfor at den eneste mulige løsningen for å sikre en god og forsvarlig sensur for alle kandidater dessverre er å arrangere ny eksamen.

Uhl. § 5-2 (2) medfører en plikt til å rette opp feilen dersom det blir konstatert at det foreligger formelle feil ved eksamen. Som følge av dette tolker fakultetet det slik at feilen må rettes for samtlige kandidater. Den eneste løsningen loven oppstiller som bøter på dette, er annullering og

ny eksamen, da ny sensur ikke ville kunne bøte på feilen. Å velge en annen løsning vil stride mot plikten institusjonen har etter uhl. § 3-9 (1) til å sikre at «[...] kandidatenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte».

Mulighet for alternative løsninger

Det har blitt foreslått alternative løsninger av klagerne, deriblant at kandidatene skal kunne velge å få sin besvarelse sensurert med viten om at det foreligger en feil, og at det i etterkant gis mulighet til å avlegge senere eksamen uten at dette vil påvirke gjentaksvoten til den enkelte eksamenskandidat. Et annet forslag har vært å endre vurderingsform til bestått/ikke bestått.

Fakultetet kan ikke se at disse løsningene kan benyttes. Det vil fortsatt foreligge en formell feil ved eksamensgjennomføringen dersom de aksepterer å få sin besvarelse sensurert, og kandidatene kan ikke vite om de blir bedømt strengere opp mot andre kandidater som har hatt tilgang til sensorveiledningen. Bestått/ikke bestått er heller ikke aktuelt, da det heller ikke vil bøte på feilen, og det uansett ikke er aktuelt å endre vurderingsform underveis i et semester. Mange studenter har også uttrykkelig meddelt at sistnevnte er en løsning de ikke ønsker.

Vi vil ikke kommentere klagerens forslag om alternative løsninger ytterligere, da det er vår forståelse at det ikke er anledning til å benytte seg av en annen løsning enn det loven oppstiller.

Bemerkninger til SOM-2012-1824

Avgjørelsen SOM-2012-1824 har blitt trukket frem av flere klagere. Denne saken omhandlet hvorvidt studentene ved NTNU hadde klagerett på et vedtak fattet av deres klagenemnd, og er dermed ikke direkte relevant til den foreliggende saken. Studentene våre ble opplyst om deres klagerett i det opprinnelige vedtaket.

Av hensyn til sakens opplysning, har vi søkt innsyn i avgjørelsen det vises til i Sivilombudets vedtak, og knyttet noen kommentarer til denne i et separat dokument (se vedlegg 8 og 9).

Problemstillinger rundt utsatt vitnemål og omgjøring av studielån til stipend

Noen av klagerne har hevdet at utsatt eksamen vil medføre problemer knyttet til utsatt vitnemål og gradsopptak som følge av fakultetets vedtak. Selv om dette ikke er direkte relevant for klagenemndas klagebehandling, velger vi å kommentere disse anførselene.

Ettersom kandidatene tar eksamen i mai eller juni faller sensuren innenfor den ordinære eksamens- og sensurperioden. Feilen vil derfor ikke påvirke utstedelse av vitnemål for kandidater som oppnår graden Master i rettsvitenskap våren 2022.

Når det gjelder omgjøring av lån til stipend, vil alle tre mulige eksamensdatoer falle inn under vårsemesteret 2022, og dermed medføre at studentene får omgjort deler av lånet til stipend såfremt de har avlagt 20 studiepoeng i tillegg til dette valgemnet.

Øvrige bemerkninger til studentens anførsler

Da vår redegjørelse ikke direkte adresserer alle studentenes anførsler, knytter vi noen korte kommentarer til enkelte klagers innvendinger til fakultets forståelse av § 5-2 (2). Da klageomfanget er stort, har ikke fakultetet hatt mulighet til å fremlegge eller kommentere alle innsigelser som tas opp i klagen. Det vises dermed igjen til klagen i sin helhet for en mer detaljert fremstillingen av klagerens anførsler.

- Det anføres at feilen ikke «[...] kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne» da studentene spesifikt måtte google dette under eksamen for å oppdage at sensorveiledningen er tilgjengelig, noe som kun et fåtall ville brukt tid på under en slik eksamen (se klage 11)
 - Fakultetet observerte at flere kandidater hadde diskutert selve sensorveiledningen under eksamen på Jodel. Flertallet av klagere bestrider ikke at sensorveiledningene har vært kjent for flere kandidater. Vi kan ikke vite noe spesifikt om omfanget her,

men dette understreker etter vårt syn at det foreligger en formell feil, da det også er umulig å fastslå at kun et fåtall hadde tilgang til denne.

- Det anføres at det foreligger tidligere eksempler på at en eldre oppgave er gitt tidligere i emnet, uten at fakultetet har påberopt formelle feil i etterkant av eksamensgjennomføringen (se klage 15)
 - Det stemmer at fakultetet tidvis har benyttet tidligere eksamensoppgaver i emnet tidligere, men da under skoleeksamen der det ikke er anledning til å medbringe kilder.
 -
- Det anføres at fakultetet ikke på selvstendig grunnlag kan konstatere at det er begått en formell feil, da 5-2 legger opp til at det må foreligge en klage (se klage 19)
 - Selv om det står "kandidatens" i § 5-2 (2) første punktum, er det ikke naturlig å tolke bestemmelsen slik at den kun skal anvendes når det foreligger en klage fra en kandidat, eller at det er begrenset til å gjelde en kandidat. Det understreker kun konsekvensene for den enkelte kandidat som opplever en slik feil ved eksamen. Dette underbygges av departementets kommentar til § 5-2 i Prop. 59 L (2013-2014) der det understekes at "*[f]ormålet med å gjennomføre en ny sensur eller eksamen er å sikre at den karakter kandidatene til slutt får, gir et mest mulig riktig bilde av kandidatenes kunnskaper og ferdigheter. Dette vil være aktuelt hvor den formelle feilen innebærer at kandidatene har hatt en urimelig fordel, for eksempel hvis eksamensoppgavene har vært kjent blant studentene på forhånd. I slike tilfeller vil det ikke være i samsvar med formålet at bare de som ønsker det får ny sensur eller ny eksamen*". Det er da klart at denne bestemmelsen kan komme til anvendelse selv om det ikke foreligger klage, da en kandidat ikke vil klage dersom vedkommende har hatt en fordel under eksamen. Det at fakultetet konstaterer at det foreligger formelle feil på eget tiltak, og gjennomfører ny sensur/eksamen, vil føre til raskere gjennomføring av sensur. Dette vil dempe de uheldige konsekvensene en slik feil vil ha for eksamenskandidatene.
- Det anføres at da ordlyden i § 5-2 (2) sier at «sensurvedtaket», skal oppheves, og at dermed ikke er hjemmel for å arrangere ny eksamen når det ikke foreligger sensurvedtak (se klage 19)
 - Se redegjørelse over. Det er ikke naturlig å tolke bestemmelsen slik at det må foreligge et vedtak for at 5-2 (2) skal komme til anvendelse. Denne formuleringen understreker bare at dersom det foreligger et sensurvedtak, er institusjonen pålagt til å oppheve denne.
- Det anføres at fakultetet ikke i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort i hvilken grad sensorveiledningen har påvirket prestasjonen til den enkelte jf. uhl. § 5-2 (4) (se klage 23 og 26).
 - I fakultetets vedtak om at det skal arrangeres ny eksamen står det at «*[t]ilgjengeligheten av sensorveiledningen er å regne som en feil i dette tilfeller, og dette vil kunne påvirke sensuren av besvarelsen til øvrige kandidater som ikke har hatt tilgang til denne*». Da § 5-2 (2) og (4) oppstiller vilkår om at feilen «kan» ha hatt innvirkning på sensur av kandidatens prestasjon, mener vi at begrunnelsen gitt sannsynliggjør at dette kan påvirke sensuren, særlig i lys av fagansvarligs vurdering.
- Det anføres at «feil» etter uhl. § 5-2 (2) må etter alminnelig språklig forståelse tolkes som en unnskyldelig feil, og at fakultetets valg av å gi en eldre eksamensoppgave utgjør en uaktsom handling fra fakultetets siden som følgelig ikke kan karakteriseres som en «feil»

(se klage 26).

- Fakultetet kan ikke se at det er holdepunktet for en slik tolkning av «feil». Dette ville medført at kandidater ville måtte innfinne seg med at oppgaven deres ble sensurert dersom feilen fra fakultetets side ikke var unnskyldelig. Dette vil være et åpenbart urimelig utfall, og strider mot bestemmelsens intensjon om å sikre at kandidatene får en karakter som «[...] gir et mest mulig riktig bilde av kandidatenes kunnskaper og ferdigheter» jf. Prop. 59 L (2013-2014) s. 63.

Fakultetet bemerker for øvrig at Juridisk Studentutvalg (JSU) har vært involvert i prosessen, og støttet fakultetets konklusjon i saken. Dette vil bla. fremkomme av protokollen fra møte i Programrådet for Master i Rettsvitenskap (PMR) 3. mai, der det ble orientert om fakultetets håndtering av avvik under eksamen i JUR1220/JUS5220.

Avsluttende bemerkninger

Fakultetet beklager på det sterkeste for feilen som har oppstått, og for konsekvensene dette har hatt for våre studenter. Vi påtar oss ansvaret for situasjonen, og jobber som nevnt aktivt for å forsikre at en lignende situasjon ikke oppstår igjen. Vi har forsøkt å løse situasjonen så effektivt som mulig innenfor det regelverket tillater, og har arrangert ny eksamen så fort det praktisk lar seg gjøre innenfor vår eksamenskabal.

Når denne feilen først har funnet sted, ser vi dessverre ingen annen mulighet enn å arrangere ny eksamen for samtlige kandidater.

Konklusjon:

Etter fakultetets vurdering kan ikke klagerne gis medhold.

Saken i sin helhet oversendes med dette til Den sentrale klagenemnd for avgjørelse.
[...]

Den sentrale klagenemnd bemerker at fellesklagen i det alt vesentlige trekker frem de relevante problemstillingene, slik at det ikke synes nødvendig også å gjengi utdrag fra de individuelle klagen. Fakultetet har i sin gjennomgang også vist til individuelle klagen. Samlet gir dette etter nemndas skjønn tilstrekkelig oversikt over sakens tema.

Den sentrale klagenemnd bemerker:

Klagen knytter seg til eksamen i emnet JUR1220/JUS5220 hvor det etter avholdt eksamen ble oppdaget at sensorveiledningen var tilgjengelig og var blitt benyttet av en del av kandidatene. Fakultetet fant at det innebar en så stor feil ved rammene rundt eksamen, at det i henhold til universitets- og høyskoleloven § 5-2 forelå en formell feil som kunne ha påvirket eksamensresultatet. Det var derfor grunnlag for å annullere eksamen og arrangere ny eksamen.

Klagenemnda har funnet det hensiktsmessig å foreta en samlet vurdering av saken, uavhengig av om den enkelte kandidat har sluttet seg til fellesklagen eller helt eller delvis fremsatt individuelle klager. Felles for klagerne er at de ønsker vedtaket omgjort, slik at eksamen ikke annulleres og besvarelsene i stedet sendes til sensur.

Det følger av universitets- og høyskoleloven § 3-9 første ledd at:

Universiteter og høyskoler skal sørge for at kandidatenes kunnskaper og

ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal også sikre det faglige nivå ved vedkommende studium. Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene.

Universitets- og høyskoleloven § 5-2 annet ledd og fjerde ledd angir:

Hvis det er begått feil som kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. I motsatt fall holdes ny eksamen eller prøve med nye sensorer. Karakterfastsetting ved ny sensurering etter denne paragraf kan påklages etter reglene i § 5-3.

[...]

Finner institusjonen eller klageinstansen at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller avholdes ny eksamen eller prøve.

På samme vis som en eksamenskandidat etter andre ledd kan påberope at formelle feil ved eksamen skal lede til ny sensur eller til ny eksamen, gjelder en tilsvarende regel etter bestemmelsens fjerde ledd for tilfeller der fakultetet oppdager at det foreligger formelle feil. At bestemmelsen kal forstås slik er bekreftet i forarbeidene til universitets- og høyskoleloven (Ot.prp. nr. 85 (1993-94 s. 77)).

Nemnda skal ta stilling til et tilfelle der fakultetet påberoper en formell feil og har besluttet at eksamen skal annulleres og arrangeres på nytt.

Før nemnda tar stilling til hvorvidt det foreligger en formell feil ved den aktuelle eksamen, bemerker nemnda at den finner det lite tvilsomt at tilgang på sensorveiledningen til den aktuelle eksamensoppgaven «kan få betydning for kandidatens prestasjon». Innvirkningsvilkåret er dermed tilstede.

Nemnda bemerker videre at det å annullere eksamen og arrangere ny eksamen fremstår som den eneste muligheten for å reparere den eventuelle formelle feilen. Først ved en ny eksamen vil man kunne eliminere effekten av å ha tilgang til sensorveiledningen samtidig som den aktuelle eksamensoppgaven gis til hjemmeeksamen.

Slik nemnda ser det blir det sentrale spørsmålet i saken dermed hvorvidt det som har skjedd kan karakteriseres som en formell feil ved eksamen i universitets- og høyskoleloven § 5-2 sin forstand.

Nemnda bemerker innledningsvis at ordlyden «formell feil ved eksamen» naturlig henspiller på reelle feil ved eksamensgjennomføringen, og ikke omfatter mer skjønnsmessige forhold som hvorvidt oppgaven er godt formulert, lett å forstå, reiser relevante problemstillinger, er aktuell, er for omfattende osv.

Når det gjelder det nærmere innholdet i begrepet formelle feil, viderefører universitets- og høyskoleloven 5-2 den tidligere universitets- og høyskoleloven 1995 § 51, se NOU2003:25 punkt 8.2.

Ifølge forarbeidene til den tidligere loven (Ot.prp. nr. 85 (1993-1994)) kan formelle feil «f.eks. være feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller ved gjennomføring av sensuren». Vedrørende fakultetets egen adgang til å påberope formelle feil tilføyer de eldre forarbeidene (nemndas understrekning):

Ved klage på formelle feil kan styret eller styrets klagenemnd bli gjort oppmerksom på feil som kan ha hatt betydning for andre enn klageren. I slike tilfeller vil det ofte være naturlig at også de andre kandidatene som er rammet av feilen får tilbud om ny sensur eller ny eksamen eller prøve. I enkelte tilfeller er det imidlertid behov for å kunne gjennomføre ny sensur eller ny prøve eller eksamen også for kandidater som ikke ønsker det. Et eksempel på en slik situasjon kan være dersom eksamensoppgaven har blitt gjort kjent blant studentene før eksamen, og at dette har blitt oppdaget etter eksamensavviklingen. Det kan bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve også når klage ikke er fremsatt, dersom styret eller styrets klagenemnd selv finner at det er begått feil av denne art.

Slik nemnda forstår dette innebærer det at formelle feil som kan påberopes av fakultetet i utgangspunktet er begrenset til tilfeller der gjennomføringen av eksamen ikke gikk som planlagt, forutsatt at det planlagte var innenfor rutiner og alminnelige skikk for eksamensavvikling.

Nemnda kjenner ikke til rettspraksis som tar stilling til begrepet formelle feil.

Når det gjelder begrunnelsen for hvorfor det i vår konkrete sak forelå formelle feil, skrev fakultetet følgende i vedtaksbrevet til kandidatene av 29.4.2022:

Faglærer benyttet en tidligere eksamensoppgave, og sensorveiledningen for denne ble følgelig fjernet fra fakultetets nettsider i forkant av eksamen. I etterkant av eksamensgjennomføringen har fakultetet imidlertid mottatt informasjon som indikerer at flere, men ikke alle, kandidater har hatt tilgang til sensorveiledningen under eksamen.

På bakgrunn av det overnevnte finner fakultetet at det foreligger en formell feil ved selve eksamen etter universitets- og høyskolelovens (heretter «uhl.») § 5-2 (2). Formelle feil foreligger der det er «[...] begått feil som kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne [...]». Tilgjengeligheten av sensorveiledningen er å regne som en feil i dette tilfellet, og dette vil kunne påvirke sensuren av besvarelsen til øvrige kandidater som ikke har hatt tilgang til denne.

I en udatert kommentar til Sivilombudsmannens avgjørelse SOM-2012-1824 og til vedtak 49-12 fra NTNUs sentrale klagenemnd, gjentok fakultetet at begrunnelsen var at

det var forutsatt at kandidatene *ikke* skulle ha tilgang til sensorveiledningen:

Faktum i dette vedtaket skiller seg derfor fra den foreliggende sak, som gjør at de nærmere vurderingen har liten overføringsverdi. Det var ansvarlig faglærers forutsetning for eksamen i JUR1220/JUS5220 at kandidatene ikke skulle ha tilgang til sensorveiledningen under eksamen. Dermed blir feilen i den foreliggende sak at veiledningen var tilgjengelig for studenter som fant denne under eksamen, selv om fakultetet forsøkte å hindre dette. Dette vil etter vår tolkning av regelverket utgjøre en «feil» etter uhl. § 5-2. Faglærer tok ikke tilstrekkelig hensyn til at det er vedtatt hjemmeeksamen for kandidatene innværende semester, og at sensorveiledningen ville være tilgjengelig tross fjerningen fra fakultetets nettside. Denne feilen vil etter vår faglige vurdering resultere at noen kandidater har fått en klar fordel som kan påvirke sensureringen av alle kandidatens besvarelser.

Da saken ble oversendt til nemnda den 9.5.2022 synes begrunnelsen å ha blitt utvidet til også å gjelde det faktum at det ble gitt en tidligere eksamensoppgave:

Feilen består i at det ble gitt en tidligere eksamensoppgave, og ettersom tidligere eksamensoppgaver og sensorveiledningene ligger tilgjengelig på nettet, ville kandidatene kunne ha sensorveiledningen tilgjengelig uavhengig av om den ble fjernet i forkant av eksamen eller ikke, både fordi denne kunne lastes ned i forkant av eksamen og fordi den var tilgjengelig ved nettsøk selv om den ble fjernet fra nettsiden.

Vi mener at dette utgjør en feil ved selve eksamensgjennomføringen.

Når det gjelder sistnevnte er nemnda enig i at det i prinsippet kan utgjøre en formell feil å gi en tidligere eksamensoppgave som har tilhørende sensorveiledning, til hjemmeeksamen. Det kan f.eks. skje om den som lager oppgaven ikke forstår at den er likelydende med en tidligere oppgave, oppgaver forveksles i det de legges ut, oppgaven og sensorveiledningen offentliggjøres for tidlig eller ved andre reelle feil.

Slik nemnda ser det foreligger det imidlertid ikke en formell feil når fakultetet bevisst gjenbraker en tidligere eksamensoppgave som har tilgjengelig sensorveiledning, i et tilfelle der fakultetet aktivt reflekterer rundt gjenbruk og tilgang til den tidligere sensorveiledningen. Sistnevnte medførte i vårt tilfelle at fakultetet besluttet først å fjerne oppgaven og sensorveiledningen fra fakultetets nettsider så nær eksamen at studentene ikke kunne forstå at oppgaven vil bli gjenbrukt.

Nemnda finner det relevant fakultetet var kjent med hva en hjemmeeksamen innebærer og at det må anses som en vitterlig kjensgjerning at informasjon tilgjengelig på internett i praksis *alltid* forblir tilgjengelig, slik at fakultetet ikke kunne ha en realistisk forventning om at den tidligere sensorveiledningen ikke lenger var søkbar på eksamensdagen. Nemnda tilføyer at gjenbruk av eksamensoppgaver er en vanlig eksamensform ved juridiske teorioppgaver, og fakultetet er kjent med det og oppfordrer studentene til å gjøre seg kjent med tidligere eksamensoppgaver, mønsterbesvarelser og

sensorveiledninger. I vurderingen av hvorvidt bevisst gjenbruk av en tidligere eksamensoppgave med tilgjengelig sensorveiledning, kan utgjøre en formell feil, er det relevant at alle andre hjelpemidler var tillatt, slik at fordelene ved dette blir noe lavere enn man ellers kunne forvente. Nemnda tilføyer at det også vil være øvrige forhold ved besvarelsene som vil være egnet til å skille mellom kandidatens prestasjoner.

Når det gjelder fakultetets opprinnelige begrunnelse for hvorfor det forelå en formell feil; at man tok feil med hensyn til hvorvidt man klarte å «slette» den tidligere sensorveiledningen fra søkbare kilder, kan nemnda vanskelig se at dette isolert sett kan anses som en formell feil ved gjennomføring av eksamen. Nemnda bemerker at feilen ikke var knyttet til gjennomføringen av eksamen, men utgjorde en feilvurdering av en ytre omstendighet som indirekte fikk betydning for kandidatens prestasjoner. Nemnda kjenner ikke til regler og rutiner knyttet til håndtering av tidligere sensorveiledninger i relasjon til eksamensavvikling, men gjentar at fakultetet ikke kunne ha en reell forventning om at den tidligere sensorveiledningen ikke lenger var tilgjengelig. Når den påberopte feilen verken knyttet seg til selve gjennomføringen av eksamen og resultatet ikke var annet enn det fakultetet måtte forutsette da man gjenbrakte den tidligere eksamensoppgaven, viker nemnda tilbake for å slutte at det foreligger en formell feil i universitets- og høyskolelovens forstand.

Dette gjelder selv om nemnda er enig med fakultetet i den aktuelle hjemmeeksamen ble gjennomført på en uheldig måte, som man bør ta lærdom av. At fakultet valgte å gi en tidligere eksamensoppgave, samtidig som det forelå en tilgjengelig sensorveiledning, innebærer etter nemndas skjønn at fakultetet ikke fullt ut oppnådde at kandidatens kunnskaper og ferdigheter ble *«prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte»* iht. universitets- og høyskoleloven § 3-9 første ledd. Det gikk naturlig ut over kandidater som ikke visste at sensorveiledningen var tilgjengelig, samt medstudenter som prøves på en mer korrekt måte, og dermed ikke vil kunne oppnå bedre karakter enn reelt kunnskapsnivå tilsier.

Slik nemnda forstår det er innholdet i begrepet formell feil ved eksamen etter universitets- og høyskoleloven § 5-2, imidlertid ikke likelydende med standarden etter universitets- og høyskoleloven § 3-9 første ledd. Det er inngripende å annullere en gjennomført eksamen, slik at det bør begrenses til tilfeller av feil ved selve gjennomføringen. Også hensyn til effektiv eksamensavvikling, tilsier at begrepet «formelle feil ved eksamen» forbeholdes slike tilfeller.

Med det resultat nemnda har kommet til er det ikke nødvendig å ta stilling til øvrige anførsler.

Klagene har etter dette ført frem slik at fakultetets vedtak av 29.4.2022 oppheves. Det innebærer at eksamen ikke annulleres, besvarelsene sensureres og at det ikke arrangeres en ny eksamen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Slutning:

Klage fra 57 kandidater over vedtak om ny eksamen i emnet JUR1220/JUS5220, tas til følge.